

Алтай тил ле кычырарынын урокторында улекер иштерди тузаланары

*Алтай тилим – чечен тил.
Тилин билбес кижиги – өскүс.
Тилин јектегеген кижиги – ошон
коомой. Ол – үүринен астыккан
куш. Айдары јок јөөжөзиги
јылыйткан јокту.*

С.Сартакова

Кажы ла үлекер иштин төзинде кандый бир сурак турат. Суракка тайанып, үлекер ишти бүдүрерине ууламжылар табары утурлу. Суракка каруу бедиреери – үлекер иштин амадузы, берилген айалгада үлекер иштин амадузына једери – некектези.

Сурагы
«Ненин учун»
(бу меге
керекту)

Амадузы
«ненин учун»
(бис улекер
ишти эдип
турганыс)

Некелтези
«нени»
(улекер ишти
будурерге бис эдип
турганыс)

Эп-аргалары

«канай» (бис ишти будурерис)

Үлөкөр иштин одор жолы

- **Бааштанкызы**— үлөкөр ишке кирери (амадузын, сурагын жарт тургузып, некелтелерине аяру салары)
- **Экинчиси**— үлөкөр ишти тургузары (өмөликтер сайын бөлиндери, өмөликтер ичинде ишти үлежери, көргүзү ишти бүдүрерине эп-арга талдаары, алтай албатынын чүм-жандарынан ба, кеп-кийиминен бе кичинек үзүк алып тузаланарын некеери)
- **Учинчиси** — ишти бүдүрери (материал тузаланары, үредүчинин болужы, эп-сүмези, көрүм ишти белетеери).
- **Тортинчиси**—көрүм иш (үлөкөр ижин көргүзүп жартаары, иштин рефлексиязы, темдек тургузып анылаары)

Үлөкөр иш тегин омолик иштен эткенин коргузип ийер аргазыла, иштин келишкенин-келишпегенин тургуза ла темдектеп аларыла аныланып жат.

Балдар бойы керегинде туп-шүүлте эдери

- Бойынын жакшы ла жаман жанын шиндеери;
- Эткен ижи суунчи жетиргени;
- Амадуга жеткенде, бойына чындый темдек тургузары;
- Сурактарга карууны бойы берер сезими.
- Омоликте тоомжылу болоры.

Җайаандык ишке балдарды белетеер керек!

Моляко В. А. Деген орус билимчинин айтканыла: « балдардын җайаандык корумин кичинектен ле ала темиктирер керек. Темикпеген бала копти җылыйтат. Канча ла кире эрте баштаза, анча ла кире коруми терен болор.»

эрчимду ижисти коргузели

Материал јууры, торол јери керегинде јетиру табары - иштин тозолгози.

Сурак каруу некейт

Омоликте иштеерге јилбилу

Улекер иштин корузи

Жакшы болзын!

